

**Beheerplan openbaar groen en recreatieve
voorzieningen 2025 - 2028**

maashorst

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
Doel beheerplan	3
Leeswijzer	3
2. Beleidskaders	4
2.1 Groen Maashorst	4
2.2 Financiële verordening	4
1. Onderhoudsplan voor beheer kapitaalgoederen	4
2. Duurzame instandhouding kapitaalgoederen	4
2.3 Kwaliteitsbeelden voor beheer en onderhoud openbare ruimte	4
3. Aanpak voor beheer en onderhoud	6
3.1 Pijler 1: dagelijks onderhoud	6
Aanpak dagelijks onderhoud	6
Voorgestelde acties	7
3.2 Pijler 2: Planmatige vervangingen	7
Van reactief naar proactief	7
Planmatige aanpak vervangingen	7
Acties beheerplan	8
3.3 Pijler 3: niet-planmatige vervangingen	8
Voorgestelde aanpak	8
4. Financiële consequenties	9

1. Inleiding

De gemeente Maashorst is verantwoordelijk voor het beheer van de gemeentelijke eigendommen in de openbare ruimte, waaronder de riolering, wegen, groen en openbare verlichting. Voor het beheer van deze objecten zijn verschillende beheerplannen vastgesteld, Dit beheerplan gaat over het beheer van openbaar groen en recreatieve voorzieningen.

Doel beheerplan

Dit beheerplan biedt inzicht in de (wettelijke) beleidskaders, beheerambities en benodigde middelen voor een efficiënt en effectief beheer van het openbare groen (o.a. bomen, beplanting en gras) en recreatieve voorzieningen, waaronder speelplekken en -toestellen, straatmeubilair (o.a. banken en afvalbakken) en informatieborden. Het beheer van begraafplaatsen, sportvelden en het groen in het natuurgebied de Maashorst maken geen onderdeel uit van dit plan.

Leeswijzer

Hoofdstuk 2 gaat in op de relevante beleidskaders. In het daaropvolgende hoofdstuk gaan we in op de aanpak voor het behalen van de beheerambities en -taken. In hoofdstuk 4 geven we inzicht in de financiële consequenties van de voorstellen in dit beheerplan.

2. Beleidskaders

In dit hoofdstuk geven we een overzicht van de relevante beleidskaders voor het beheer en onderhoud van openbaar groen en recreatieve voorzieningen.

2.1 Groen Maashorst

De gemeente Maashorst zet in op een groene gemeente. Met dit beheerplan dragen wij bij aan de groene ambities van het college, omdat we hiermee inzetten op het duurzaam in stand houden van het openbare groen door goed onderhoud op basis van de kwaliteitsbeelden voor beheer en het tijdig vervangen van het groen als bijvoorbeeld bomen of plantvakken technisch versleten zijn (einde van levensduur) of wanneer het niet meer goed is te onderhouden.

2.2 Financiële verordening

1. *Onderhoudsplan voor beheer kapitaalgoederen*

In de financiële verordening is vastgelegd, dat voor het beheer van de kapitaalgoederen in de openbare ruimte elke vier jaar een onderhoudsplan moet worden opgesteld. 'Het plan geeft het kader weer voor het beoogde onderhoudsniveau, de planning van het onderhoud en de kosten van het onderhoud voor het openbaar groen, wegen, kunstwerken, straatmeubilair, verlichting en sport en –speelvelden/speeltoestellen. De raad stelt het plan vast. Dit beheerplan geeft voor het beheer van het openbaar groen en de recreatieve voorzieningen invulling aan deze verplichting.

2. *Duurzame instandhouding kapitaalgoederen*

De gemeente heeft de wettelijke taak om te zorgen voor de duurzame instandhouding van kapitaalgoederen groen en recreatieve voorzieningen. Kapitaalgoederen zijn investeringsgoederen, zoals bomen, straatmeubilair of speeltoestellen met een groot maatschappelijk nut die de gemeente nodig heeft voor de uitvoering van haar taken. Deze goederen hebben doorgaans een hoge vervangingswaarde en gaan meerdere jaren mee.

Het is een gemeentelijke kerntaak om deze goederen op een gewenst kwaliteitsniveau te hebben en te houden. Dit vraagt om (dagelijks) onderhoud en tijdige vervanging in het geval bijvoorbeeld een boom of plantvak technisch versleten is (einde van levensduur) of wanneer het niet meer goed is te onderhouden. Structurele vervanging zorgt bovendien voor een (technische) kwaliteitsverbetering, waardoor de beeldkwaliteit beter behaald kan worden. Ook voorkomen we hiermee kapitaalvernietiging.

2.3 Kwaliteitsbeelden voor beheer en onderhoud openbare ruimte

In Maashorst maken wij gebruik van kwaliteitsniveaus voor het onderhoud van de openbare ruimte. Deze zijn gebaseerd op de beeldkwaliteitsmeetlatten van de Kwaliteitscatalogus openbare ruimte van het CROW. Wij maken daarbij een onderscheid tussen:

- A. Hoog: mooi, comfortabel, goed verzorgd tot zeer verzorgde staat met enige schade.
- B. Basis: Functioneel, verzorgd tot goed verzorgde staat.
- C. Laag: Sober, doelmatig, onrustig beeld, enige vorm van hinder maar niet onveilig.

Daarnaast hanteren we een vierde kwaliteitsbeeld dat bestaat uit extensief beheer. Het beheer van dit kwaliteitsbeeld is gericht op een meer natuurlijke en ecologische staat. Hier wordt minimaal ingegrepen ter voorkoming van kapitaalvernietiging, functieverlies en juridische aansprakelijkheid.

Voor het groen en de recreatieve voorzieningen gelden de volgende kwaliteitsbeelden voor de verschillende typen gebieden:

Kwaliteitsbeelden	Type gebieden
A. Hoog	Centrum
B. Basis	Woonwijken, hoofdinfrastructuur en deel van parken
C. Laag	Bedrijventerreinen (werkgebieden), buitengebied, deel van parken
Extensief beheer	Natuurlijk groen in het buitengebied

Deze kwaliteitsniveaus zijn nu al het uitgangspunt voor het onderhoud van groen en recreatieve voorzieningen. Met dit beheerplan zetten we dit voort.

3. Aanpak voor beheer en onderhoud

Om de gemeentelijke beheerdoelen en -taken te behalen zetten we in op drie pijlers:

Pijlers beheer en onderhoud	Doelstelling	Wat doen we?
Pijler 1: dagelijks onderhoud	Voldoen aan vastgestelde kwaliteitsbeelden voor beheer (paragraaf 2.3)	<ul style="list-style-type: none"> • Onderhoudscontracten • Klein onderhoud door buitendienst • Inboet wanneer planten/ bomen niet aanslaan
Pijler 2: planmatige vervangingen groen en recreatieve voorzieningen	Inzet op de jaarlijkse vervangingen die nodig zijn voor duurzame instandhouding, afgestemd op de beschikbare uitvoeringscapaciteit.	Groen en andere objecten in de openbare ruimte vervangen we wanneer het niet meer goed is te onderhouden of wanneer het technisch versleten is (einde van de levensduur).
Pijler 3: niet-planmatige vervangingen bomen, beplanting en gras	Het uitvoeren van vervangingen die niet op lange termijn kunnen worden ingepland, maar die noodzakelijk zijn om te voldoen aan de kwaliteitsbeelden in geval van onvoorziene omstandigheden, zoals ziekte of schade.	<ul style="list-style-type: none"> • Jaarlijks op basis van inspecties bepalen (proactief) welke kleinschalige vervangingen nodig zijn • Uitvoeren van onvoorziene vervangingen

De voorziening voor groot onderhoud van groen is geen onderdeel van deze aanpak, omdat deze in de praktijk niet wordt gebruikt voor het verlengen van de levensduur van bomen, planten en gras door groot onderhoud. In plaats daarvan wordt de voorziening vooral ingezet voor niet-planmatige vervanging van groen wanneer dat onverwacht nodig is. Daarnaast worden vanuit deze voorziening ook de jaarlijkse inspecties van speeltoestellen gefinancierd, wat eveneens niet onder groot onderhoud valt. De voorziening groot onderhoud groen is daarom opgeheven en het budget (€10.000 per jaar) voor de jaarlijkse inspectie is overgeheveld naar de exploitatiebegroting. Voor de niet-planmatige vervangingen (pijler 3) is een jaarlijks budget van €200.000 opgenomen in het MIP voor de periode 2025 – 2028.

In dit hoofdstuk lichten we de aanpak nader toe.

3.1 Pijler 1: dagelijks onderhoud

Dagelijks onderhoud omvat verschillende activiteiten die gericht zijn op het behoud van het groen en de recreatieve voorzieningen en het handhaven van de gewenste beeldkwaliteit in de openbare ruimte. Bij het groenonderhoud gaat het dan om:

- Snoeien van bomen en struiken om een gezonde groei te bevorderen en veiligheid te waarborgen.
- Maaien van grasvelden om een nette uitstraling te behouden.
- Onkruidbestrijding in bloembedden en openbare paden.

Het onderhoud van recreatieve voorzieningen, zoals speeltoestellen, speelplekken en bankjes omvat de jaarlijkse inspectie van speeltoestellen om veiligheid te garanderen, reiniging van de verschillende objecten en ondergronden en het uitvoeren van kleine reparaties.

Aanpak dagelijks onderhoud

In de exploitatiebegroting is het budget opgenomen waarmee we jaarlijks het dagelijkse onderhoud kunnen uitvoeren om de vastgestelde kwaliteitsbeelden te waarborgen. Hierbij is geen rekening gehouden met

eventuele areaaluitbreiding. Het dagelijks onderhoud wordt voor het grootste deel uitgevoerd door aannemers op basis van afgesloten onderhoudscontracten. Daarnaast voert de buitendienst ook kleine onderhoudswerkzaamheden uit, waaronder de inboet van planten of bomen die na aanplant niet zijn aangeslagen.

Voorgestelde acties

- Met het opheffen van de voorziening groot onderhoud groen zorgen we er ook voor dat het budget voor de jaarlijkse inspectie van speeltoestellen wordt overgeheveld van deze voorziening naar de exploitatiebegroting. Het gaat hierbij namelijk niet om groot onderhoud.
- Voor de rest zetten we met dit beheerplan de huidige aanpak voor het dagelijks onderhoud van openbaar groen en recreatieve voorzieningen voort conform de exploitatiebegroting.

3.2 Pijler 2: Planmatige vervangingen

Voor de duurzame instandhouding van kapitaalgoederen groen en recreatieve voorzieningen is tijdige vervanging essentieel. Vervanging is nodig als bijvoorbeeld bomen of plantvakken technisch versleten zijn (einde van levensduur) of wanneer het niet meer goed is te onderhouden. Het risico bestaat dan dat je de vastgestelde kwaliteitsbeelden niet meer kunt halen. Bovendien is het kapitaalvernietiging als we ons groen niet voldoende onderhouden en tijdig vervangen. Dit moet in balans zijn om beplanting en bomen duurzaam in stand te houden en daadwerkelijk een 'groene gemeente' te kunnen zijn voor nu en in de toekomst.

Van reactief naar proactief

In het Meerjaren Investeringsplan (MIP) zijn de vervangingsinvesteringen voor het openbaar groen en de recreatieve voorzieningen opgenomen voor de periode 2025 -2028. Dit budget is vooral reactief vastgesteld, gebaseerd op jaarlijkse inspecties en het meenemen van vervanging in herinrichtingsprojecten. Het ontbreekt nog aan een systematisch langetermijnplanning, die rekening houdt met de technische levensduur en waarmee je alle benodigde vervangingen in beeld hebt en vervangingen optimaal kunt inplannen. Hierdoor vervangen we jaarlijks slechts een deel van wat nodig als we het groen en de recreatieve voorzieningen aan het einde van hun technische levensduur vervangen.

Deze reactieve aanpak heeft tot nu toe niet geleid tot onacceptabel achterstallig onderhoud. Dit komt omdat we de echt noodzakelijke vervangingen hebben uitgevoerd en het op basis van de huidige kwaliteit niet altijd nodig is om te vervangen aan het einde van de levensduur. Maar op de langere termijn gaan er wel problemen ontstaan. Het telkens uitstellen van vervangingen tot de uiterste houdbaarheidsdatum maakt het onderhoud steeds intensiever en duurder. Bovendien zijn veel wijken in dezelfde periode aangelegd, waardoor beplanting en voorzieningen in die gebieden ongeveer tegelijk aan vervanging toe zijn. Het is daarom raadzaam om proactief in te spelen op deze "bulkvervanging" door deze gespreid aan te pakken over meerdere jaren. Een planmatige aanpak op basis van een compleet inzicht in de vervangingsopgave is essentieel om toekomstige problemen te voorkomen en het beschikbare budget effectief in te zetten.

Planmatige aanpak vervangingen

Met dit beheerplan zetten we in op een proactieve en planmatige aanpak, gebaseerd op een volledig overzicht van de gemiddelde vervangingsopgave per jaar. Dit houdt in:

- Bij de jaarlijkse herijking van het MIP berekenen we de vervangingsopgave op basis van de technische levensduur, de omvang (bv aantal bomen of oppervlakte plantvak) en de eenheidsprijzen voor vervanging. Dit betekent dat deze berekening inzicht geeft in wat de gemiddelde jaarlijkse kosten zijn als we alle beheerobjecten direct vervangen als de technische levensduur is bereikt. Voor bijvoorbeeld bomen die geplant zijn in gras is dat na 80 jaar.
- Wat we daadwerkelijk wanneer gaan vervangen bepalen we vervolgens op basis van:
  - Beoordeling huidige kwaliteit: wanneer is vervanging nodig gezien de huidige technische staat en de beheerbaarheid van het groen of de recreatieve voorzieningen?
  - Optimale spreiding van de vervangingen over vier jaar, zodat er voorkomen wordt dat er in een bepaald jaar een piek ontstaat in het aantal benodigde vervangingen.
  - Beschikbare uitvoeringscapaciteit voor de uitvoering van de jaarlijkse benodigde vervangingen van openbaar groen en recreatieve voorzieningen.

Dit betekent dat we voor nu geen extra budget opnemen in het MIP voor planmatige vervangingen, maar we zullen vanaf 2025 bij de jaarlijkse herijking van het MIP beoordelen welke extra vervangingen noodzakelijk en haalbaar zijn. De verwachting is wel dat we op basis van deze planmatige aanpak jaarlijks meer budget nodig hebben om te voldoen aan de vervangingsopgave.

Acties beheerplan

Naast de al opgenomen budgetten voor vervangingen in het MIP voor de periode 2025-2028, voegen we jaarlijks €200.000 toe in het MIP voor niet-planmatige vervangingen. Dit budget was voorheen onderdeel van de voorziening voor groot onderhoud groen. Hiermee realiseren we al een deel van de jaarlijkse benodigde vervangingen. Voor de resterende vervangingsopgave zullen we bij de jaarlijkse herijking van het MIP beoordelen welke extra vervangingen noodzakelijk zijn, in overeenstemming met de beschikbare uitvoeringscapaciteit. Dit is in lijn met onze huidige werkwijze. Wij werken hiermee

Om deze extra vervangingen per jaar te kunnen realiseren, zetten we in op de inrichting van de hiervoor benodigde projectorganisatie. Ook zijn we momenteel bezig met het opzetten van een integraal beheersysteem, waarmee we onder andere de omvang, kwaliteit en leeftijd van de beheerobjecten vast leggen. Dit inzicht helpt om de vervangingsbehoefte per object beter te voorspellen, waardoor de vervangingen beter gepland en gebudgetteerd kunnen worden.

3.3 Pijler 3: niet-planmatige vervangingen

De derde pijler richt zich op niet-planmatige vervangingen. Dit zijn veelal kleinschalige vervangingen, zoals het vernieuwen van een klein plantvak of het vervangen van enkele bomen. Dergelijke vervangingen zijn vaak noodzakelijk door onvoorziene omstandigheden, zoals vernielingen, droogte, etc. Een planmatige aanpak is daarom mogelijk. Zoals eerder vermeld, hebben we hiervoor een jaarlijks budget van €200.000 opgenomen in het MIP voor de periode 2025–2028.

Voorgestelde aanpak

De aanpak omvat:

1. Op basis van jaarlijkse inspecties brengen wij in beeld welke kleine vervangingen (die niet als vervangingsinvestering zijn opgenomen in het MIP) noodzakelijk zijn en in dat jaar uitgevoerd moeten en kunnen worden.
2. In het geval van onverwachte situaties, die vereisen dat bijvoorbeeld een plantvak vervangen wordt, kunnen we de noodzakelijke vervangingen snel doorvoeren. Dit stelt ons in staat om het kwaliteitsbeeld te waarborgen.

4. Financiële consequenties

De voorstellen in dit beheerplan passen binnen de bestaande begroting en hebben alleen betrekking op kleine wijzigingen in de programmabegroting en het MIP. Zo wordt met het opheffen van de voorziening groot onderhoud groen 10.000 euro voor de jaarlijkse inspecties speeltoestellen overgeheveld naar de exploitatiebegroting. Voor niet-planmatige vervangingen is vanaf 2025 een jaarlijks budget van €200.000 opgenomen in het MIP. Dit budget is verdeeld over drie kredieten:

- €100.000 voor bomen,
- €50.000 voor beplanting,
- €50.000 voor overige voorzieningen.

Dit budget was voorheen onderdeel van de voorziening groot onderhoud groen.

h